

Niels Frederiksen

Niels Frederiksen blev født d. 23. februar 1874 på ejendommen Toftekærgård, Karlebyvej 62 ved Lille Karleby i Hornsherred. Niels Frederiksen døde d. 20. december 1951 i Roskilde. Han ligger begravet på Kirke Hyllinge kirkegård.

Niels Frederiksen blev husmandsbevægelsens store frontkæmper. Han var formand for De samvirkende sjællandske Husmandsforeninger 1911- 29. Medlem af Folketinget for Det radikale Venstre 1913-35, valgt i Lejrekredsen. Niels Frederiksen fungerede som formand for Statens Jordlovsudvalg, fra udvalgets nedsættelse i 1919, og han var formand i hele perioden frem til 1947, hvor han stoppede som 73-årig.

Som formand for Jordlovsudvalget stod Niels Frederiksen i spidsen for en meget omfattende omfordeling af jord fra staten, storlandbruget (såkaldte len og stamhuse) og fra præstegårdene til oprettelse af husmandssteder. I Frederiksens formandsperiode blev der skabt knap 20.000 husmandssteder i Danmark.

Fra 1960'erne blev Jordlovsudvalgets rolle ændret til at støtte sammenlægning af landbrugsejendomme, og i 1989 blev udvalget helt nedlagt.

Mindestenen

Det er Frederiksens store indsats i Jordlovsudvalget, der i 1952 kort efter hans død, fik husmænd over det ganske land til at gå sammen om en fælles indsamling, så der kunne rejses ham et værdigt minde.

Mindestenen er rejst på hjørnet af Lindenbergvej og Niels Frederiksensvej ved Kornerup. Den blev indviet d. 29 oktober 1953, under overværelse af landbrugsminister Smørum og 300 gæster. Dette mindeanlæg har i foråret 2015 gennemgået en større renovering, idet mindestenen var ved at forsvinde i bevoksning. Mindestenen er en smuk granitsten med inskription og et broncerelief af Niels Frederiksen. Det er udført af Karl Hansen Glem fra Roskilde.

Ved stenen er plantet to ellebladet rønnebær, *Sorbus alnifolia*. Omkring træerne er sat en ramme af sandsten, fundet på stedet, gemt under bevoksning og muld.

Udstykningen på Niels Frederiksensvej ved Kornerup

Tag en tur, på gåben eller cykel, op ad Niels Frederiksensvej og nyd skønheden. Her kan du opleve en helt særlig vej, bestående udelukkende af statshusmandsbrug. Og, som måske den eneste vej i Danmark har alle 12 husmandssteder stadig den samme lille jordlod, med 10 -15 tønder land, som ved den oprindelige udstykning. Hovedparten af husmandsstederne på Niels Frederiksensvej er udstykket i 1926 fra Kornerupgård i Kornerup, som på daværende tidspunkt var ejet af Ledreborg Gods. Enkelte husmandsbrug på vejen er udstykket præstegårdsjord fra Kornerup Kirke i 1931.

De fleste husmandssteder på vejen har ikke overraskende ændret udseende siden 1926! Det mest oprindelige sted er nr. 11, hvor der ikke er bygget til det oprindelige stuehus på godt 80 m².

Da husmandsstederne blev udstykket kunne en familie leve af jorden og husdyrene. På Niels Frederiksensvej er det sådan i dag, at ingen lever af de små landbrug, men vi er mange, der ikke kan tænke os at leve uden de små jordlodder.

Mette Østergaard

(Læs mere om Niels Frederiksen i bogen 'Manden, der hentede jorden', fra 1948 skrevet af Johannes Christiansen.)